

El centre de gravetat

En física clàssica, el centre de gravetat d'un cos és el punt on s'aplica la resultant de les forces gravitatòries que actuen sobre ell. Quan el cos està situat en un camp gravitatori molt homogeni, per exemple, el de la Terra, el centre de gravetat i el centre de massa del cos coincideixen quasi sempre. Segons on estigui situat aquest centre, però, el cos serà més estable o més inestable respecte a la Terra. Si parlem, per exemple, d'una copa de cava molt estilitzada, el seu centre de gravetat estarà situat en una posició més allunyada de la taula que en el cas d'una copa amb un peu pesant. La primera copa serà més inestable que la segona (cosa que es comprova sovint en les celebracions: les copes de cava llargues són les que més sovint es trenquen).

Els comento això per mostrar l'encert que ha significat des del primer moment que el *centre de gravetat* del procés polític del país cap a la independència estigui situat a Catalunya i que no respongui a una lògica política espanyola (com va ser el cas, per exemple, del frustrat procés de reforma de l'Estatut, o seria el cas si s'entrés en una potencial reforma de la Constitució espanyola que les forces polítiques catalanes mai podrien dirigir ni controlar). L'experiència mostra d'una manera incontestable que quan en el tema nacional-territorial no es controla des de Catalunya l'agenda dels continguts ni el mètode de les negociacions, el resultat sempre és precari per al país, malgrat que s'estableixin finalment acords (que després s'interpreten políticament i jurídicament sempre de manera favorable als poders de l'Estat, en no haver-hi procediments neutres de control o la possibilitat de desentendre's dels acords previs). També forma part de l'experiència la reiterada vulneració dels acords per part de les institucions de l'Estat. Seria estúpid no aprendre del passat i tornar a les ingenuïtats pretèrites.

Potser el centre de gravetat del procés varia de posició en el futur, però caldrà que ho faci en relació a actors internacionals, i mai respecte només a actors espanyols. Les relacions hauran de ser multilaterals, mai bilaterals. En definitiva, crec que seria un error de primera magnitud que després de les eleccions del 27-S les institucions i partits catalanistes tinguessin la temptació d'entrar en una dinàmica de reforma constitucional, que sempre estarà presidida per una lògica política espanyola. Ja

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA, UPF

no som aquí. El procés actual ha permès passar dues o tres pantalles. El que s'hauria de negociar, en tot cas, és el quan i el com sobre la realització d'un referèndum a Catalunya sobre la independència, una qüestió que veig del tot improbable, per no dir impossible, de negociar bilateralment, tant per raons relacionades amb la història i la situació jurídica actual com per raons de la cultura política i dels desfasats marcs mentals que encara mostren els actors polítics espanyols (fins i tot els més *il·lustrats*).

CRISTINA CALDERER

Bona part de la ciutadania està esperant que JxSí i la CUP entrin en una dinàmica d'acords. No és difícil d'assolir

Els resultats de les eleccions del 27-S han reforçat el procés. Han situat el seu centre de gravetat més a prop del país, l'han estabilitzat. L'alta participació i el clar resultat d'escons legitimen el proper govern per implementar una síntesi dels programes que les dues forces que conformen la majoria de 72 escons han presentat a l'electorat. És la primera vegada en tota la història del catalanisme polític, des del segle XIX, que hi haurà un govern de la Generalitat que s'ha presentat amb un programa inequívocament favorable a la independència del país.

En relació als vots, crec que la conclusió més sensata és dir que no sabem quants ciutadans hi ha favorables a la independència. Tampoc sabem quants n'hi ha en contra. Això només es pot saber amb la celebració d'un referèndum a l'escoçesa. Regles clares i amb una pregunta també clara sobre la qüestió. De fet, el sistema de partits està experimentant molts canvis, però el vot de la ciutadania resulta molt estable a l'interior dels dos blocs favorables o no a la independència. El que canvia és el pes relatiu dels partits dins de cada bloc.

Cal que el proper govern de la Generalitat sigui un govern fort. Caldrà fer polítiques econòmiques i socials parcialment diferents. I a vegades caldrà anar més enllà del marc legal actual, amb mesures orientades a augmentar la competitivitat, combatre la pobresa, inclosa la pobresa infantil i energètica, disminuir les desigualtats, incidir de manera clara en els desnonaments, millorar els serveis educatius i sanitaris (cal arraconar, no aplicar,

per exemple, la llei Wert a Catalunya). Cal també incidir, fent senyals d'aprofundiment democràtic, en la disminució del frau fiscal i en l'anul·lació de la corrupció, així com endegar un procés constituent participatiu de caràcter civil. I evidentment reforçar les estructures d'estat necessàries per a l'èxit del procés. D'altra banda, cal dur a terme una acció exterior més intensa i més extensa respecte al que s'ha fet en el període anterior (tot i que crec que la que s'ha fet ha estat ben orientada).

El procés s'ha anat reforçant gràcies a l'impuls de la ciutadania, de la societat civil i dels actors polítics implicats. Però és ara quan entra en la seva fase decisiva. Dues qüestions fonamentals són exigibles a la classe política: responsabilitat i professionalitat. No són el mateix. Es pot tenir l'una sense tenir l'altra. I resulta també evident que no és el mateix governar que ser a l'oposició. Molt bona part de la ciutadania, també de la ciutadania que no els ha votat, està esperant que els càrrecs institucionals de JxSí i de la CUP entrin en una dinàmica d'acords a partir de distingir el que és realment fonamental i el que és secundari. Una dinàmica d'acords que, la veritat, no veig difícil d'assolir, més enllà de qui ha de ser el proper president (que crec hauria de continuar sent qui ha liderat políticament el procés fins ara: resulta bastant ridícul que la situació canviï pel fet que JxSí hagi aconseguit 62 diputats en comptes de 63... per favor!)